

TÜRKİYE’NİN TURİSTİK DEĞERLERİ

Türkiye; iklimi, doğal güzellikleri ve tarihî varlıklarıyla zengin bir turizm potansiyeline sahiptir. Başlıca turizm değerlerini; doğal güzellikler ve tarihî değerler olmak üzere iki grupta inceleyebiliriz.

DOĞAL TURİZM DEĞERLERİMİZ

PLAJLAR

Mavi bayrak, Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı tarafından tespit edilen 27 kriteri sağlayan plajlara 1 yıl süreyle veriliyor. Avrupa Topluluğu, yüzme amacı ile kullanılacak göl ve deniz suları için gerekli su kalitelerini belirleyen mikrobiyolojik parametreleri, yol gösterici ve uyulması zorunlu hükümleri belirliyor. Türkiye, bu sisteme 1992 yılında dahil oldu. Mavi Bayrak Ödülü, deniz suyu temiz, çevre yönetimine duyarlı, öngörülen donanıma sahip ve çevreyi bilinçlendirme konusunda aktif plajlara verilmektedir. Bu amaçla, önceden belirlenmiş ve ödüle aday olmak isteyen plajlardan 15 gün arayla deniz suyu numunesi alınmakta ve mikrobiyolojik analizleri yapılmaktadır. Analiz sonuçlarının AB Yüzme Suyu Standardı'nın en temiz düzeyinde olması istenmektedir. Ülkemizde, mavi bayrak uygulaması Türkiye Çevre Eğitim Vakfı koordinasyonunda yürütülmektedir. Mavi Bayraklı plaj ve marinalar Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı tarafından internet ortamında dünyaya duyuruluyor.

Türkiye’de Mavi Bayrak’a ilişkin ölçümler 1992 yılından bu yana 15 günde bir Çanakkale'den Hatay'a kadar 2500 kilometrelik sahil şeridinde tespit edilen 300 noktada yapılıyor. Avrupa standardı gözetilerek yapılan Mikrobiyolojik ve fiziko-kimyasal analizler, Türkiye'nin göllerinde de sürdürülmektedir. Mavi bayrak programına, Almanya, Hollanda, Polonya, İspanya, Portekiz, İtalya Rusya ve Yunanistan'ın da aralarında bulunduğu 35 ülke dahildir. Türkiye’de Isparta Eğirdir Altınkum ve Elazığ Sivrice gölü Emniyet Plajı'nda Mavi Bayrak almıştır.

Ülkemizde Mavi Bayrak ödülü alan plajlar

Mersin; Bozyazı

Antalya; Alanya Keykubat Plajı, Damlataş Plajı, Kleopatra Doğu ve Batı Plajları Kargıcak, Mahmutlar, Konaklı, Türkler, Avsallar, İncekum, Okurcalar, Gündoğdu, Serik, Çalkaya, Muratpaşa, Kemer, Göynük, Çamyuva, Tekirova, Kaş,

Muğla; Ölüdeniz, Fethiye, Ortaca, Marmaris, İçmeler, Datça, Bodrum.

Aydın; Didim, Kuşadası

İzmir; Selçuk, Menderes, Gümüldür, Çeşme, Alaçatı, Karaburun, Yeni Foça, Dikili
Balıkesir; Ayvalık, Gömeç, Burhaniye
Tekirdağ; Şarköy

VOLKANİK ŞEKİLLER

İç Anadolu'da Nevşehir'de geniş bir alana yayılmış volkanik arazideki peri bacaları (Ürgüp, Göreme), kaya içine oyulmuş eski kiliseleri, yeraltı şehirleri turizm potansiyeli yüksek önemli volkanik şekillerdir.

KARSTİK ŞEKİLLER

Ülkemizde turistik potansiyel taşıyan en güzel karstik şekiller travertenler ve mağaralardır. Traverten çok yönlü, çeşitli nedenlere ve ortamlara bağlı, kimyasal reaksiyon sonucu çökeltme ile oluşan bir kayadır.

Pamukkale termal kaynağını meydana getiren jeolojik olaylar geniş bir bölgeyi etkilemiştir. Bu bölgede sıcaklıkları 35-100 °C arasında değişen 17 sıcak su alanı bulunmaktadır. Pamukkale termal kaynağı, bölgesel potansiyel içindeki bir ünedir. Kaynak, antik dönemlerden beri kullanılmaktadır. Kaynaktan çıkan 35.6 °C sıcaklığında, içinde yüksek miktarda Kalsiyum Hidro Karbonat bulunan suyun havadaki oksijen ile olan teması sırasında Karbondioksit ve Karbon monoksit uçarak, kalsiyum karbonat çökelmekte ve traverten oluşumuna sebep olmaktadır. Çökelti ilk etapta jel halindedir. Zaman içinde sertleşmekte ve traverten olmaktadır.

Turizm çeşitliliği açısından ülkemizdeki mağaralar, önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Ülkemizin %40'ı, mağara oluşumları açısından önemli bir nitelik olan karstlaşmaya uygun kayalardan meydana gelmiştir. Erimeye uygun kayaların kapladığı alan ve bu alanlarda tespit edilen mağara sayısının oranına göre Türkiye'de 20.000'den fazla mağaranın bulunabileceği öngörülmektedir. Bunlarda 800'ü MTA, 450 tanesi de değişik kulüp ve derneklerce olmak üzere ancak 1250'si incelenmiştir.

Türkiye'nin en uzun mağarası, 16 km'den fazla olan Isparta'daki Pınargözü Mağarası; en derin mağarası ise -1453 ile Mersin'deki Peynirlikönü Mağarasıdır. Türkiye'de 20'nin üzerinde mağara turizme açılmış olup, bunların dışında yalnızca uygun ekipman sağlanarak rehber eşliğinde girilebilecek özel ilgi gruplarına yönelik birçok mağara bulunmaktadır.

Turizme açık bazı mağaralarımız

- Damlataş Mağarası - Antalya
- Dim Mağarası - Antalya
- Zeytintaşı Mağarası - Antalya
- Gürcüoluk Mağarası - Bartın
- insuyu Mağarası - Burdur

- Kaklık Mağarası - Denizli
- Dodurgalar Mağarası - Denizli
- Karaca Mağarası - Gümüşhane
- Zindan Mağarası - Isparta
- Mencilis Mağarası - Karabük
- Dupnisa Mağarası - Kırklareli
- Tınaztepe Mağarası - Konya
- Ballica Mağarası - Tokat
- Gökgöl Mağarası - Zonguldak
- Cennet, Cehennem,
- Dilek Mağarası – Mersin

DAĞLAR

Dağlık engebeli olan ülkemizde dağlardan doğa sporları alanında daha çok yararlanılmaktadır. Kış sporlarının yapıldığı Bursa'da Uludağ, Kayseri'de Erciyes Dağı, Erzurum'da Palandöken Dağı, Bolu'da Kartalkaya, Antalya'da Bey Dağları, Kastamonu'da Ilgaz Dağları önemli turistik yerlerdir.

AKARSULAR

Düden, Manavgat, Kurşunlu gibi şelalelerle de dikkat çeken birçok akarsuyumuz vardır. Ayrıca bazı akarsular da rafting sporu da yapılmaktadır. Bunlara örnek olarak; Çoruh nehri, Köprüçay, Manavgat Çayı, Dim Çayı, Adana-Feke-Göksu Nehri, Zamatı Irmağı örnek verilebilir. Niğde İlinde İhlara vadisi de geçmişe ait beşeri yapıların da bulunduğu önemli turizm potansiyeli olan akarsularımızdır.

MİLLİ PARKLAR

Türkiye'de 2016 yılı itibari ile toplam 42 adet Millî Park bulunmaktadır. Dünya genelinde halen toplam 6555 adet Millî Park bulunmaktadır.

[Milli Parklarımız için tıklayınız.](#)

Tabiat Koruma Alanı

Tabii ve tabiat olaylarının meydana getirdiği özelliklere ve bilimsel değerlere sahip milli park esasları dahilinde korunan tabiat parçalarıdır. Bu objeler bazen de bir kaya, bir şelale de olabilir. Ülkemizde 58 adet Tabiat Anıtı bulunmaktadır. Bilim ve eğitim bakımından önem taşıyan nadir, tehlikeye maruz ve kaybolmaya yüz tutmuş ekosistemler, türler ve tabii olayların meydana getirdiği seçkin örnekleri ihtiva eden, bilim ve eğitim amaçlarıyla kullanılmak üzere ayrılmış, turistik amaçlı kullanılmasına izin verilmeyen tabiat parçalarıdır. Ülkemizde 2016 yılı itibari ile 30 adet Tabiatı Koruma Alanı bulunmaktadır.

[Tamamı için tıklayın.](#)

Tabiat Parkları

Milli Parklardan farklı olarak, milli ve milletlerarası ender bulunan sadece tabii kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarıdır. Ülkemizde 2016 yılı itibari ile 209 adet Tabiat Parkı bulunmaktadır.

Ülkemizdeki Tabiat Parklarından Bazıları

- Afyon - Akdağ Tabiat Parkı
- Antalya - Kurşunlu Şelalesi Tabiat Parkı

- Aydın - Bafa Gölü Tabiat Parkı
- Balıkesir - Ayvalık Adaları Tabiat Parkı
- Bolu - Abant Gölü Tabiat Parkı
- Çorum - Çatak Tabiat Parkı
- Gümüşhane - Artabel Gölleri Tabiat Parkı
- Isparta - Yazılı Kanyon Tabiat Parkı
- Isparta - Gölcük Tabiat Parkı
- İstanbul - Polonezköy Tabiat Parkı
- İstanbul - Türkmenbaşı Tabiat Parkı
- Kocaeli - Beşkayalar Tabiat Parkı
- Kocaeli - Ballıkayalar Tabiat Parkı
- Konya - Kocakoru Ormanı Tabiat Parkı
- Muğla - Kıdrak Tabiat Parkı
- Trabzon - Uzungöl Tabiat Parkı

[Tamamı için tıklayın.](#)

Tabiat Anıtları

Tabii ve tabiat olaylarının meydana getirdiği özelliklere ve bilimsel değerlere sahip milli park esasları dahilinde korunan tabiat parçalarıdır. Bu objeler bazen de bir kaya, bir şelale de olabilir. Ülkemizde 2016 yılı itibarı ile 111 adet Tabiat Anıtı bulunmaktadır.

Ülkemizdeki Tabiat Anıtları

- Adana Tabiat Anıtları
- Adapazarı Tabiat Anıtları
- Ankara Tabiat Anıtları
- Antalya Tabiat Anıtları
- Aydın Tabiat Anıtları
- Çankırı Tabiat Anıtları
- Düzce Tabiat Anıtları
- Eskişehir Tabiat Anıtları
- Gümüşhane Tabiat Anıtları
- Isparta Tabiat Anıtları
- İstanbul Tabiat Anıtları
- İzmir Tabiat Alanları
- Kastamonu Tabiat Anıtları
- Konya Tabiat Anıtları
- Kütahya Tabiat Anıtları
- Mersin Tabiat Anıtları
- Muğla Tabiat Anıtları
- Sinop Tabiat Anıtları
- Trabzon Tabiat Anıtları
- Yozgat Tabiat Anıtları bunlardan bazılarıdır.

[Tamamı için tıklayın.](#)

BEŞERİ TURİZM DEĞERLERİMİZ

Ülkemizde yerleşim hayatının çok eski tarihlere kadar uzanması ve çok çeşitli uygarlıkların yönetimi altına girmesi ören turizmine konu oluşturan antik kentlerin oldukça geniş bir sayı oluşturmasını sağlamıştır.

- Çanakkale'de Truva Antik Kenti,
- İzmir'de Efes Antik Kenti,
- Manisa'da Sard Antik Kenti,

- İzmir’de Bergama Antik Kenti,
- Denizli Pamukkale’de Hierapolis Antik Kenti,
- Antalya’da Phaselis, Perge, Aspendos, Side antik kentleri,
- Nevşehir’de Kapadokya ve Ihlara vadisinde Hıristiyanlığın ilk dönemine ait kaya kiliseleri ve tarihi yerleşmeler,
- Trabzon’da Sümela Manastırı,
- İstanbul’da Anadolu, Rumeli hisarları, Dolmabahçe sarayı, Yerebatan Sarnıcı, Sultan Ahmet Camii,
- Edirne’de Selimiye Cami,
- Mersin’de Kızkalesi,
- Diyarbakır’da Hasankeyf,
- Konya’da Çatalhöyük,
- Kayseri’de Kültepe,
- Adıyaman Kâhta’da Nemrut Dağında Kommagene İmparatorluğuna ait harabe yapılar,
- Ağrı Doğubayazıt’ta İshak Paşa Sarayı,
- Antalya’da Noel Baba’nın piskoposluk yaptığı Demre ve daha birçok yapı örnek verilebilir.

Bazı beşeri yapılarda inanç turizmi açısından değer taşır.

Kültür ve Turizm Bakanlığının inanç turizmi projesi ile, üç semavi dinin (Müslümanlık-Hıristiyanlık-Musevilik) günümüze kadar ulaşan önemli ziyaret merkezlerinin çevre düzenlemesi, aydınlatma, ulaşım vb gibi açılardan ele alınarak iyileştirilmesi ve tanıtımının yapılarak ziyaretçi sayısının artırılması hedeflenmektedir.

Ülkemizde yer alan ve sayıları çok fazla olan birçok eser içerisinde;

- Dini yönden önemi bulunan ve büyük oranda ziyaret edilen,
- Sanat tarihi açısından önemli olan,
- Mimari özelliği nedeniyle türünün ilk ve ilginç örneği olan,
- Ulaşımı kolay bir noktada bulunan ve Seyahat Acenteleri tarafından tur programlarına dahil edilen belirli ve önemli merkezlerin tespiti yapılmıştır.

Bu proje kapsamında Dışişleri Bakanlığı Başkanlığında, İçişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve İlgili kamu kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşan bir komite kurulmuştur. Bu komite yukarıda belirtilen hususlarda dikkate alarak; Hıristiyanlık açısından önemli olan dokuz adet merkez belirlemiştir. Bunlar;

- Hatay - Merkez : St. Pierre Anıt Müzesi
- Mersin - Tarsus : St. Paul Anıt Müzesi
- İzmir - Selçuk : Meryem Ana Evi
- Antalya - Demre : St. Nicola Kilisesi
- Bursa - İznik : Ayasofya Cami
- Manisa - Sard : Sard Sinagogu
- Manisa - Alaşehir: Alaşehir Kilisesi
- Manisa - Akhisar: Akhisar Kilisesi
- Isparta- Yalvaç : Pisidia Antik Kenti
- Nevşehir- Derinkuyu: Ortodoks Kilisesi
- Denizli- Pamukkale : Laodikya Antik Kenti olarak tespit edilmiştir.

Ülkemizde çeşitli tarihlerde düzenlenen festival ve fuarlarla gerek iç turizmi hareketlendirmek gerekse tatil amacıyla gelenlerin kalış süresini uzatıp, turizm gelirlerinin arttırılmasına çalışılır.

Bunların başlıcaları;

İstanbul festivali (15 Haziran-20 Temmuz),
İzmir Uluslararası Fuarı (20 Ağustos-20 Eylül),
Antalya festivali (25 Mayıs-5 Haziran),
Konya Mevlâna Haftası (12 Aralık-17 Aralık) 'dır.

Türkiye'de Unesco Dünya Miras Listesine kayıtlı 17 yer vardır.

- 1985 İstanbul'un tarihi yerleri
- 1985 Göreme Milli Parkı ve Kapadokya (Nevşehir)
- 1985 Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası (Sivas)
- 1986 Hattuşaş (Çorum)
- 1987 Nemrut Dağı Milli Parkı (Adıyaman)
- 1988 Ksantos Letoon (Muğla)
- 1988 Pamukkale- Hierapolis (Denizli)
- 1988 Safranbolu (Karabük)
- 1998 Troya (Çanakkale)
- 2011 Selimiye Camii ve Külliyesi (Edirne)
- 2012 Çatalhöyük (Konya)
- 2014 Bergama Çok Katmanlı Kültürel Peyzaj Alanı (İzmir)
- 2014 Bursa ve Cumalıkızık: Osmanlı İmparatorluğunun Doğuşu (Bursa)
- 2015 Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri
- 2015 Efes (İzmir)
- 2016 Ani Arkeolojik Alanı (Kars)
- 2017 Afrodisias (Aydın)

Muhteşem Volkanik Şekillerin Görüldüğü Alan Kapadokya

Bölge 60 milyon yıl önce Erciyes, Hasandağı ve Güllüdağ'ın püskürttüğü lav ve küllerin oluşturduğu yumuşak tabakaların milyonlarca yıl boyunca yağmur ve rüzgar tarafından aşındırılmasıyla ortaya çıkmıştır.

Bölgedeki yerleşmeler Paleolitik döneme kadar uzanmaktadır. Hititler 'in yaşadığı topraklar daha sonraki dönemlerde Hristiyanlığın en önemli merkezlerinden biri olmuştur. Kayalara oyulan evler ve kiliseler bölgeyi putperestlerin zulmünden kaçan Hristiyanlar için devasa bir sığınak haline getirmiştir.

Kapadokya bölgesi, doğa ve tarihin bütünleştiği bir yerdir. Coğrafi olaylar peribacalarını oluştururken, tarihi süreçte, insanlar da bu peribacalarının içlerine ev, kilise yapmış, bunları fresklerle süsleyerek, binlerce yıllık medeniyetlerin izlerini günümüze taşımıştır. İnsan yerleşimlerinin Paleolitik döneme kadar uzandığı Kapadokya'nın yazılı tarihi Hititlerle başlar. Tarih boyunca ticaret kolonilerini barındıran ve ülkeler arasında ticari ve sosyal bir köprü kuran Kapadokya, İpek Yolu'nun da önemli kavşaklarından biridir.

Dünya Harikası Nemrut Dağı

Nemrut Dağı Güneydoğu Anadolu bölgesinin Adıyaman ilinin Kahta ilçesinde Ankar dağları yakınında 2.150 metre yüksekliğinde bir dağdır. Kommagene kralı Antiochus Theos, M.Ö. 62 yılında bu dağın tepesine, pek çok Yunan ve Pers tanrısının heykelinin yanı sıra kendi mezar-tapınağını da yaptırmıştır. Mezarda, bir kartalın başı gibi, tanrıların taş oymaları bulunur. Her heykelin boyu 10 metre kadardır ve dünyanın en güzel gün doğumu ve gün batımı burada olduğu söyleniyor. Mezarda 1881 yılında Alman mühendis Kari Sester tarafından kazı çalışmaları yapılmıştır. Daha sonraki yıllarda yapılan kazılarda da Antiochus'un mezarı

bulunmamıştır. Nemrut Dağı 1987'de UNESCO tarafından Dünya mirası alanı ilan edilmiştir ve dünyanın sekizinci harikası sayılır.

Ülkemizde en çok gelişen turizm sektörü deniz turizmidir. En çok turistin geldiği iller ise sırasıyla; Antalya, İstanbul, Muğla, İzmir ve Aydın'dır. Ülkemize gelen turistlerin en çok kullandıkları ulaşım yollarına göre dağılımı havayolu, karayolu, denizyolu, demiryoludur. Türkiye'den yurtdışına çıkanlar da büyük ölçüde havayolunu kullanmaktadır.

**COĞRAFYA
HOCASI**